

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

Кафедра соціальної медицини та гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА МЕДИЦИНИ»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 221 Стоматологія
КУРС 1

Київ 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія України та медицини
Викладач	Бистра М.О.
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	
Формат дисципліни	Нормативна
Обсяг дисципліни	30 годин/ 1,0 кредит ECTS
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Історія України та медицини» належить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки студентів медичних спеціальностей.</p> <p>Метою курсу є формування у студентів системного розуміння історичних процесів розвитку українського суспільства, державності, науки та культури, зокрема еволюції медичної думки в Україні та світі.</p> <p>Особлива увага приділяється історії становлення медичної освіти, розвитку стоматології як галузі, ролі видатних лікарів та учених, а також значенню гуманістичних цінностей у професійній діяльності лікаря</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Сформувані у студентів історичне мислення, розуміння взаємозв'язку між суспільним розвитком і медициною, а також усвідомлення гуманістичних і професійно-етичних засад медичної діяльності.</p> <p>Основні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ознайомити студентів з основними етапами історії України. ● Розкрити закономірності розвитку медичної науки від давнини до сучасності. ● Показати внесок українських учених у розвиток світової медицини та стоматології. ● Сприяти вихованню професійної культури, патріотизму та історичної самосвідомості 	

4. Результати навчання (компетентності)

1. Загальні (інтегральні) компетентності

Після вивчення дисципліни студент здобуває такі компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до спілкування державною мовою.
- Здатність працювати в команді, поважати культурні відмінності та історичну спадщину.
- Здатність до пошуку, обробки та аналізу історичних і наукових джерел.
- Здатність до формування світоглядної, громадянської та етичної позиції лікаря.

2. Фахові компетентності

- Розуміння історичного розвитку українського суспільства, державності та медицини.
- Знання основних етапів розвитку медичної науки, особливо стоматології, в Україні та світі.
- Усвідомлення ролі гуманістичних цінностей, біоетики та моралі в професійній діяльності лікаря.
- Здатність аналізувати історичний досвід і застосовувати його у професійному становленні лікаря.
- Вміння оцінювати внесок видатних лікарів і науковців у розвиток медицини та стоматології.

3. Програмні результати навчання

Після завершення курсу студент повинен знати, вміти і демонструвати:

Знання (когнітивні результати):

- основні періоди історії України та закономірності розвитку української державності;
- етапи становлення медичної науки та освіти в Україні;
- видатних діячів медицини, зокрема стоматологів, та їхній внесок у науку;
- роль гуманістичних традицій і біоетики у формуванні професійного обличчя лікаря.

Уміння (практичні результати):

- аналізувати історичні події, порівнювати різні етапи розвитку медицини;
- визначати зв'язок між розвитком суспільства і станом охорони здоров'я;
- застосовувати історичні знання у формуванні професійних цінностей;
- аргументовано висловлювати власну позицію щодо історичних подій і постатей у медицині.

Комунікативні та соціальні навички:

- демонструвати повагу до культурної та історичної спадщини України;
- ефективно взаємодіяти в академічному середовищі та медичній команді;
- дотримуватись принципів академічної доброчесності, етики та професійної поведінки.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин 30
Лекції	10
Практичні (семінарські) заняття	10
Самостійна робота	10

Ознаки курсу

Семестр 1	Спеціальність 221 Стоматологія	Курс (рік навчання) 1-й	Нормативна дисципліна
-----------	-----------------------------------	----------------------------	-----------------------

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	Тема лекції	Кільк. годин
---	-------------	--------------

1	Вступ до курсу. Історія України як наука. Джерела з історії України	1
2	Київська Русь – перша українська держава. Культура та освіта в добу середньовіччя	1
3	Українські землі у складі Речі Посполитої та Російської імперії. Розвиток освіти й науки	1
4	Національно-визвольні змагання ХХ ст. Відродження української державності.	1
5	Україна в період незалежності. Розвиток науки, медицини та освіти в сучасних умовах.	1
6	Виникнення медицини в первісному суспільстві. Народна медицина.	1
7	Медицина Давнього Сходу, античного світу і середньовіччя	1
8	Розвиток медицини в Україні у XVIII–XIX ст. Перші медичні школи, університети.	1
9	Розвиток стоматології як окремої галузі медицини. Внесок українських учених.	1
10	Сучасні досягнення медицини і стоматології. Біоетика та гуманізм у діяльності лікаря.	1
	ВСЬОГО:	10

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	ТЕМА	Кільк. годин
1	Українська державність: етапи формування та особливості.	1
2	Внесок Київської Русі у розвиток освіти та медицини.	1
3	Українська культура XVIII–XIX ст. Видатні діячі науки і медицини.	1
4	Україна в роки Другої світової війни: медична служба та евакогоспіталі.	1
5	Незалежна Україна: розвиток медичної освіти, охорони здоров'я, стоматологічної науки.	1
6	Медицина в Стародавньому світі: Гіппократ, Авіценна, Гален.	1
7	Українська медицина у XVII–XIX ст.: Києво-Могилянська академія, перші шпиталі.	1
8	Історія створення медичних університетів в Україні.	1
9	Розвиток стоматології в Україні: постаті, школи, наукові центри.	1
10	Морально-етичні принципи лікаря. Біоетика як основа сучасної медицини	
	Всього	10

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Модуль 1. Історія України

1. Основні періоди історії України: від давніх часів до сучасності.
2. Формування Київської Русі та розвиток медицини у давньоруський період.
3. Соціально-економічні та культурні особливості українських земель у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.
4. Розвиток освіти, науки і медицини в добу Козаччини.
5. Медичне забезпечення українських військових формувань у XVII–XVIII ст.
6. Українське національне відродження XIX століття: внесок медиків у розвиток культури й науки.
7. Розвиток охорони здоров'я в Україні у складі Російської імперії та Австро-Угорщини.

8. Українська Народна Республіка та становлення медичної служби в період визвольних змагань (1917–1921 рр.).
9. Охорона здоров'я в Радянській Україні: позитивні досягнення та проблеми системи Семашка.
10. Розбудова незалежної України: сучасна реформа медичної галузі.

Модуль 2. Історія медицини

1. Виникнення медицини як науки: народна, храмова, антична медицина.
2. Медицина в епоху Середньовіччя. Діяльність лікарів Сходу та Європи.
3. Розвиток анатомії, фізіології, хірургії та фармації у XVI–XVIII ст.
4. Внесок українських учених у розвиток світової медичної науки.
5. Заснування та діяльність перших медичних навчальних закладів в Україні.
6. Історія розвитку стоматології в Україні: від народних практик до наукової стоматології.
7. Внесок вітчизняних стоматологів у розвиток сучасних методів діагностики й лікування.
8. Розвиток медичної етики, лікарської деонтології та гуманістичних традицій у медицині.
9. Видатні постаті української медицини: М. Пирогов, О. Богомолець, В. Філатов, І. Мечников, Д. Заболотний та ін.
10. Медицина в умовах воєн і катастроф XX–XXI ст.: роль українських лікарів у збереженні життя.

Модуль 3. Гуманістичні та етичні основи медицини

1. Формування лікарської етики від давнини до сучасності.
2. Біоетика: поняття, принципи, значення для медичної практики.
3. Гіппократ і його внесок у становлення медичної деонтології.
4. Професійна культура і моральна відповідальність лікаря-стоматолога.
5. Принципи спілкування лікаря з пацієнтом: довіра, конфіденційність, емпатія.
6. Академічна доброчесність у навчанні майбутнього лікаря.
7. Психологічна культура та етичні норми в стоматологічній практиці.

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, навичок і вмій на практичних заняттях. Самостійна робота студента оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності; б) індивідуальне усне опитування, співбесіда; в) розв'язання типових розрахункових задач; д) контроль практичних навичок; е) <u>розв'язання типових задач з термохімії, кінетики реакцій і теорії розчинів.</u> <p>Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p>Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у вигляді диф.заліку усно.</p> <p><i>Для дисциплін, формою підсумкового контролю яких є диф.залік:</i></p> <p>Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за</p>
--	--

чотирибальною (традиційною) шкалою оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми (на кожному занятті з практичної підготовки) . Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Підсумкова оцінка за поточну навчальну діяльність визнається як середнє арифметичне (сума оцінок за кожне заняття ділиться на кількість занять у семестрі) та переводиться у бали за **Таблицю 2**.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Таблиця 2. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатовальну шкалу (для дисциплін, що завершуються Іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,95	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79
4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78
4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74
4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менше 3	Недостатньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83		
4,5	108	3,95	95	3,41	82		

Максимальна кількість балів, яку можна набрати студент під час підсумкового контролю засвоєння студентом знань , становить **80 балів**.

Таблиця 3. Шкала оцінювання диференційованого (іспиту)заліку:

Національна шкала	Бальна шкала
«5»	70-80
«4»	60-69
«3»	50-59

Оцінювання підсумкового контролю вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів (для 200-бальної шкали – не менше 50 балів).

	<p>Кінцева кількість балів, яку студент набрав з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (Таблиця 2) та за підсумковий контроль (диференційований залік, іспит) (Таблиця 3).</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Семестровий контроль передбачений у формі заліку. Передбачає підсумкову оцінку у 200-бальній шкалі як сума оцінок за поточний контроль знань (усне опитування, письмове опитування, тести), результатів складання 2-х змістових модулів.</p>
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>Організація навчального процесу здійснюється із застосуванням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт. Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.</p>	
<p>8. Рекомендована література</p>	
	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ясь О. Історія України: підручник. – Київ: Либідь, 2020. – 512 с. 2. Губський Ю.І., Шейман Б.С. Історія медицини. – Київ: Медицина, 2021. – 400 с. 3. Литвин В.М. Історія України: навчальний посібник. – Київ: Наукова думка, 2022. – 480 с. 4. Історія медицини: підручник / За ред. В.Ф. Москаленка. – Київ: Медицина, 2020. – 368 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Subtelny O. Ukraine: A History. – Toronto: University of Toronto Press, 2021. – 736 p. 2. Porter R. The Greatest Benefit to Mankind: A Medical History of Humanity. – Norton, 2022. – 872 p. 3. Українські лікарі у світі: нариси з історії медицини / Під ред. І. Ганіткевича. – Львів, 2019.